Kinda kommun

Diarienummer:
SBN-2024-133

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Tillhörande planprogram för ”Västra Haga”

Rimforsa 1:126

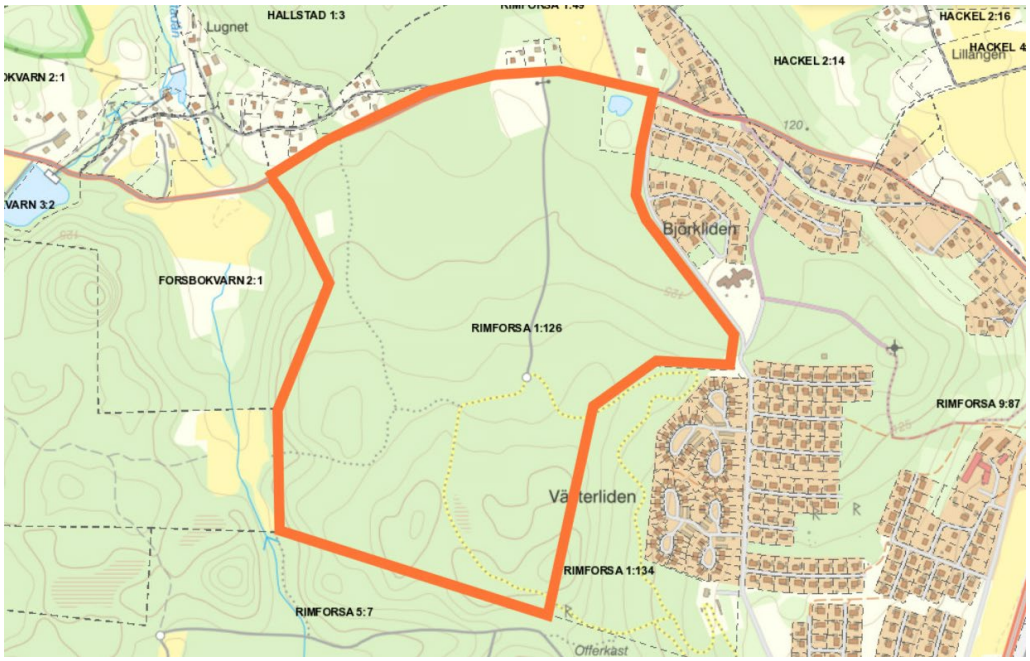

Planhandling

Upprättad: 2025-06-17

Syftet med undersökningen om betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kapitlet 3 § miljöbalken ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning ”om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan”. För att avgöra planens miljöpåverkan undersöks omständigheter som talar för och emot en betydande miljöpåverkan i ett inledande skede i planprocessen.

Undersökningen är till stor del uppdelat i olika tematiska checklistor för att få en tydlig överblick över de olika aspekter som undersökningen ska ta hänsyn till. Den första checklistan berör särskilda bestämmelser (krav och undantag) för miljöbedömningar och de övriga berör riksintressen, lagstadgade skydd, natur- och kulturvärden, sociala och materiella värden samt miljökvalitetsnormer och risker för människors hälsa eller miljön.

Sammanfattning och motiverat ställningstagande

Bedömningarna enligt checklistorna nedan pekar på att påverkan på skogen och skogsnäringen är den största negativa påverkan som planförslaget medför, i och med att skogsarealer som idag aktivt brukas tas i anspråk för exploatering. Påverkan bedöms inte vara av sådan grad att den kan anses betydande i sammanhanget för vad som är en ”betydande miljöpåverkan” enligt miljöbalkens regler för strategiska miljöbedömningar.

Vidare kommer planförslaget påverka friluftslivet i Rimforsa på olika sätt, men detta bedöms överlag som neutralt då såväl negativ som positiv påverkan kommer ske. Skogsmarker försvinner, men elljusspår och närhet till skolskogar och promenadstigar utvecklas.

En plats inom programområdet kan potentiellt ha använts som kolbotten och kolmila. Detta behöver undersökas mer inom detaljplanearbetet. Om det kan konstateras att det rör sig om kolbotten och kolmila behöver planen anpassas efter det.

Hantering av fridlysta och rödlistade arter, inklusive dess fortplantningsområden och spridningssamband behöver klargöras i en naturvärdesinventering under detaljplaneskedet.

> *Det berörda planområdet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att strategisk miljöbedömning inte behöver göras.*

Programmets syfte

Syftet med planprogrammet är att utreda förutsättningarna och möjligheten för exploatering av ny bebyggelse i form av bostäder och skola eller annat allmänt ändamål. Kommunikationsmöjligheter inom och till/från området ska tillvaratas och utvecklas, t.ex. vad gäller elljusspåret och nya cykelvägar. Detta för att tillgodose den ökade efterfrågan och behovet av bostäder i Rimforsa i samband med en växande befolkning i tätorten.

Särskilda bestämmelser			
4 kap. 35 § PBL	Undantag från miljöbedömning: Vid ett samordnat planförfarande behöver inte en särskild MKB upprättas för detaljplaneärendet om planen enbart gäller något av nedanstående nämnda ärenden, och MKB:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig.	Undantag Ja	 Nej
5 kap. 7a § PBL	Gäller detaljplanen enbart en verksamhet som har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av *9 kap. 6 § MB* (A- eller B-verksamheter), och MKB:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig?		X
	Gäller planen enbart en åtgärd som har prövats eller ska prövas genom upprättande och fastställande av en vägplan enligt väglagen *(1971:948)* eller en järnvägsplan enligt lagen *(1995:1649)* om byggande av järnväg. Lag *(2014:900)*, och MKB:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig?		X
Kommentar:	Inget särskilt undantag från miljöbedömning förekommer.		
6 kap. 3 § MB	Undantag från miljöbedömning: Skyldigheten att göra en strategisk miljöbedömning gäller inte för detaljplaner som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten.	Undantag Ja	 Nej
	Syftar planen endast till att tjäna totalförsvaret?		X
	Syftar planen endast till att tjäna räddningstjänsten?		X
Kommentar:	Inget särskilt undantag från miljöbedömning förekommer.		
2 § miljö-bedömnings-förordningen	Krav på strategisk miljöbedömning: En detaljplan ska antas medföra betydande miljöpåverkan om genomförandet av detaljplanen kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt *7 kap. 28a §* MB.	Krav Ja	 Nej
7 kap. 27 & 28a §§ MB	Kan genomförandet av planen antas omfatta en verksamhet eller åtgärd som på *ett betydande sätt* kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt fågeldirektivet (2009/147/EG) och därmed kräver tillstånd?		X
	Kan genomförandet av planen antas omfatta en verksamhet eller åtgärd som på *ett betydande sätt* kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och därmed kräver tillstånd?		X
Kommentar:	Ingen påverkan.		

Sammanfattning:

Ingen av de särskilda bestämmelserna kring strategisk miljöbedömning är applicerbar i detta planprogramärende.

Riksintressen		
Finns det något utpekat riksintresse inom, i anslutning till eller i närheten av planområdet?	Ja	Nej
Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt *3 kap. 6 § MB*	X	
Riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering enligt *3 kap. 8 § MB*	X	
Riksintresse för totalförsvaret enligt *3 kap. 9 § MB*	X	
Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt *4 kap. 8 § MB* (Natura 2000)	X	
Kommentar:	**Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv**: Norr om programområdet finns av Naturvårdsverket utpekat riksintresse för Stångåns vattensystem (friluftsliv). Riksintresset bedöms inte påverkas av programområdet eftersom de inte ligger dikt an och avgränsas av väg, skog och befintlig bebyggelse. **Riksintresse för kommunikationer och totalförsvaret:** Rimforsa ingår i försvarsmaktens utpekade påverkansområde för väderradar: Vilebo, samt stoppområde för höga objekt och MSA-yta med anledning av Malmens flygflottiljbas. Det innebär att byggnader högre än 45 meter inom området måste godkännas av Försvarsmakten. Det finns även en MSA-yta kopplad till Linköping City Airport som berör programområdet, utpekad av Trafikverket. **Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden:** I närheten av programområdet finns två Natura-2000 områden med höga biologiska värden, Hallstad Ängar och Klevberget Sonebo, cirka en kilometer nordväst om programområdet. Natura-2000 områdena bedöms inte påverkas av programområdet eftersom de inte ligger dikt an och avgränsas av väg, skog och befintlig bebyggelse.	

Sammanfattning:

Ingen av de riksintressen som ligger utanför programområdet bedöms påverkas direkt eller indirekt av ett genomförande av detaljplanen på grund av avskildheten med vägar, skog och befintlig bebyggelse. Av de riksintressen som direkt ligger inom programområdet är det endast intressen som får påverkan på höga byggnader och objekt. Inget objekt högre än cirka 3 våningsplan planeras inom programområdet och det antas därför att inget av riksintressena påverkas negativt av planförslaget.

Lagstadgade skydd – natur och miljö			
Finns något av nedanstående utpekade områden/objekt inom, i anslutning till eller i närheten av planområdet?		Ja	Nej
Stora opåverkade områden enligt *3 kap. 2 § MB*			X
Ekologiskt känsliga områden enligt *3 kap. 2 § MB*			X
Jord- och skogsbruk enligt *3 kap. 4 § MB*		X	
Naturreservat enligt *7 kap. 4 § MB*		X	
Naturminne enligt *7 kap. 10 § MB*			X
Biotopskyddsområde enligt *7 kap. 11 § MB*, eller övrigt biotopskydd			X
Generellt biotopskydd enligt *7 kap. 11 § MB*	Allé		X
	Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark		X
	Odlingsröse i jordbruksmark		X
	Småvatten och våtmark i jordbruksmark		X
	Stenmur i jordbruksmark		X
	Åkerholme		X
Djur- och växtskyddsområde enligt *7 kap. 12 § MB*			X
Strandskyddsområde enligt *7 kap. 13-18 §§ MB*			X
Vattenskyddsområde enligt *7 kap. 21 § MB*		X	
Naturvårdsavtal enligt *7 kap. 3 § JB*			X
Kommentar:	**Jord- och skogsbruksmark**: Norr om programområdet finns jordbruksmark (Hallstad ängar). Den jordbruksmarken ingår i ett annat detaljplanearbete och påverkas ej av detta planförslag. Inom programområdet finns skogsbruk. Planförslaget innebär att en del av skogsbruket tas ur produktion och blir till naturmark eller mark för bostadsändamål. **Naturreservat**: I närheten av programområdet ligger Borgarmon naturreservat. Programområdet avgränsas till naturreservatet genom väg, befintlig bebyggelse, Hallstadån samt omgivande skogsmark. Reservatet bedöms inte påverkas av detaljplanen. **Vattenskyddsområde:** I närheten av programområdet, cirka 400 meter öst om programområdet, rinner Åsunden. Vattenskyddsområdet bedöms inte påverkas av planprogrammet.		

Sammanfattning:

Skogsbruket påverkas negativt av planförslaget då arealen skog kommer minska. Exploateringen bedöms dock inte helt och hållet förhindra ett rationellt bruk i området i stort, i och med att planteringarna redan idag är indelade i små områden av olika karaktär. De större sammanhängande skogsarealerna återfinns söder och väster om programområdet.

Lagstadgade skydd - kultur			
Finns något av nedanstående utpekade områden/objekt inom, i anslutning till eller i närheten av planområdet?		Ja	Nej
Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden) enligt *2 kap. KML*		X	
Statliga byggnadsminnen enligt *3 kap. KML*			X
Kyrkliga kulturminnen enligt *4 kap. KML*			X
Kommentar:	**Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar:** Ett offerkast (L2010:4845) har påträffats söder om programområdet. Intill offerkastet finns även en möjlig lägenhetsbebyggelse (L2010:4789). Dessa bedöms ligga på tillräckligt avstånd från den föreslagna bebyggelsen för att inte påverkas. Ingen känd lämning finns inom programområdet.		

Sammanfattning:

Inga kända lagstadgade kulturella skydd påverkas av planförslaget.

Naturvärden				
Finns något av nedanstående naturvärden inom, i anslutning till eller i närheten av planområdet?		Ja	Osäker	Nej
Områden enligt ängs- och betesmarksinventeringen		X		
Naturvärden och nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen				X
Fridlysta växt- djur- eller svamparter		X		
Rödlistade växt-, djur- eller svamparter		X		
Fortplantningsområden eller viloplatser för fridlysta djur			X	
Viktiga spridningssamband för arter och naturtyper som förekommer			X	
Invasiva arter		X		
Skyddsvärda träd				X
Områden inom kommunalt naturvårdsprogram				X
Värdefulla vatten				X
Limniska nyckelbiotoper		X		
Naturvärdesobjekt i vatten		X		
Övriga naturvärden				X
Kommentar:	**Ängs- och betesmark:** I ängs- och betesmarksinventeringen finns utpekade områden cirka 0,5 km öster om programområdet, 0,5 km väster om programområdet i anslutning till Eriksholm och drygt 200 meter norr vid Hallstad. Dessa bedöms inte påverkas av programområdet. **Fridlysta arter:** Kopparödla, gullviva och blåsippa har noterats vid översiktliga inventeringar av kommunen. Förslag på hantering och eventuellt behov av åtgärder behöver redogöras i detaljplanen. Samtliga fågelarter är fridlysta.			

	Rödlistade arter: Mindre hackspett har tidigare noterats i närheten av programområdet. Talltita har noterats i programområdets nordvästra delar, dock i områden som egentligen inte är idealiska för talltita i och med att fågeln normalt sett föredrar äldre barrskog. Kråkor har noterats vid kommunens egna platsbesök. **Fortplantningsområden och spridningssamband:** Behöver undersökas närmare i slutlig naturvärdesinventering. **Invasiva arter:** Vid översiktliga inventeringar utförda av kommunen har lupiner noterats. På angränsande fastighet Rimforsa 1:49 norr om programområdet förekommer parkslide. **Limniska nyckelbiotoper:** I närheten av programområdet är Hallstadån utpekat som limnisk nyckelbiotop. Det bedöms inte påverkas av planprogrammet. **Naturvärdesobjekt i vatten:** I närheten av programområdet i Hallstadån finns naturvärdesobjekt i vatten, dessa bedöms inte påverkas av planprogrammet.

Sammanfattning:

Generellt är bedömningen att de värden som finns utanför planområdet (ängs- och betesmark, nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt i vatten) inte kommer påverkas negativt av planens genomförande. Vad gäller fridlysta, rödlistade och invasiva arter finns det flertalet exempel inom planområdet och de kommer sannolikt att påverkas i någon mån av planens genomförande. Kommunen har i ett inledande skede inventerat området översiktligt, men för att förstå dessa påträffade arters samband och levnadsmiljöer behöver en mer grundläggande naturvärdesinventering genomföras. En sådan planeras att genomföras som en del av detaljplanearbetet under 2026.

Kulturvärden			
Finns något av nedanstående kulturvärden inom, i anslutning till eller i närheten av planområdet?	Ja	Osäker	Nej
Biologiskt kulturarv			X
Värdefulla vatten			X
Karaktärsdrag i landskap och bebyggelse			X
Värdefulla landskapsavsnitt och bebyggelsemiljöer			X
Arkitektoniskt värdefulla kulturmiljöer och byggnader			X
Skog och historia		X	

Immateriella företeelser (till exempel ortnamn eller berättelser som är knutna till platsen)	X		
Övriga kulturvärden			X
Kommentar:	**Skog och historia:** Vid översiktliga inventeringar utförda av kommunen har en plats påträffats inom programområdet som potentiellt skulle kunna vara en kolbotten och kolmila. Denna plats behöver undersökas mer inom detaljplanearbetet för att det ska vara möjligt att konstatera med säkerhet om det rör sig om kolbotten och kolmila eller inte. **Immateriella företeelser:** I närheten av området, för Hallstad säteri, finns det berättelser om herrgårdslandskapet och de omgivande betes/odlingsmarkernas utveckling fram till 1800-talets slut. Närområdet Hallstadån/Lugnet berättar också om småskalig industriverksamhet. Egnahemsbebyggelsen i öst berättar om tidiga 1900-talets bebyggelseexpansion i Rimforsas utkant. Dessa bedöms inte påverkas av planförslaget.		

Sammanfattning:

Inga kända kulturvärden påverkas av planförslaget.

Sociala värden			
Kan det antas att något av nedanstående värden påverkas vid ett genomförande av detaljplanen?	Ja	Osäker	Nej
Parker och andra grönområden (tätorts- eller bostadsnära natur)	X		
Möjlighet till rekreation, motion, friluftsliv eller lek	X		
Barnperspektiv	X		
Jämlikhet och jämställdhet			X
Tysta områden			X
Turistdestinationer			X
Mötesplatser			X
Större anläggningar för rekreation, idrott, friluftsliv och turism			X
Övriga sociala värden			X
Kommentar:	**Parker och andra grönområden:** Skogarna inom programområdet ianspråktas delvis för bebyggelse vilket får en negativ effekt på tillgången till bostadsnära natur för de som redan bor runtomkring området. I delar som bevaras föreslås nya stigar och utkiksplatser vilket kan ge vissa positiva effekter för tillgängligheten till naturen. **Möjlighet till rekreation, motion, friluftsliv eller lek:** Ett elljusspår ligger idag inom programområdet vilket föreslås få en ny sträckning. Funktionen bibehålls även om sträckan ändras. Möjligheter skapas för att kombinera slingan på olika sätt och längder vilket innebär en förbättring mot		

	dagsläget. Delar av spåret hamnar närmare bebyggelse än idag vilket kan ge dels negativa effekter – på naturupplevelsen av att röra sig i spåret – och dels positiva effekter – närhet till bebyggelse och belysning kan öka den upplevda säkerheten i spåret. Sammantaget bedöms förändringarna på elljusspåret ha neutral effekt av ett genomförande av planprogrammet. Ovan nämnda elljusspår är även utpekat av Länsstyrelsen i en kartläggning över värdefulla friluftslivsområden i Östergötland. Det är kategoriserat som typ ”tätortsnära natur” men ej klassificerat utöver att man kan konstatera att området har lokala värden. **Möjlighet till rekreation, motion, friluftsliv eller lek** samt **barnperspektiv:** Björklidens förskola använder delar av programområdet som ”skolskog” för lek, utflyktsmål, exkursioner och liknande. De delar som används för detta ändamål sparas inom den föreslagna grönkorridoren som löper i öst-västlig riktning tvärs igenom hela programområdet. Områdena inom denna korridor kommer därför kunna fortsätta användas som skolskog även när området byggs ut. Möjligheten till ”lek i skog” såväl i skolskogen som planprogrammets övriga bevarade grönområden är mycket viktig och är en av anledningarna till att programmet föreslår flertalet grönområden där naturkaraktären ska bevaras, snarare än att omvandlas till iordningsställda parkområden och liknande.

Sammanfattning:

Planprogrammet påverkar sociala värden på flera sätt men får sammantaget ingen negativ påverkan.

Materiella värden			
Kan det antas att något av nedanstående påverkas vid ett genomförande av detaljplanen?	Ja	Osäker	Nej
Naturresurser med högre förnyelseförmåga			
Skog (skogsbruk)	X		
Fiske (vilt och odling)			X
Ängs- och betesmark (jordbruk)			X
Vilda växter och djur (t. ex bär och fisk)	X		
Energiresurser (t.ex. vattendrag, vind, sol)			X
Färskvatten (ytvatten)			X
Kommentar:	**Skog**: Flertalet ytor som idag omfattas av skogsbruk kommer tas ur produktion.		

	Vilda växter och djur: Mängden vilda bär och växter kommer minska då mängden skogsmark minskar. Ersätts delvis av trädgårdsplanteringar och kolonilottsområde.			
Naturresurser med ingen/låg förnyelseförmåga				
Åkermark (även plöjbar betesmark, jordbruk)				X
Mineraler, bergarter och jordarter				X
Energiresurser (t. ex. torv, kol)				X
Färskvatten (grundvattentillgångar)				X
Övriga geologiska resurser (t. ex. landformer, geologiska formationer, fossil)				X
Kommentar:	Ingen påverkan.			
Mark- och vattenanvändning				
Markanvändning			X	
Vattenanvändning				X
Kommentar:	**Markanvändning**: Stora delar av området omvandlas från skogsmark till bebyggda områden.			

Sammanfattning:

Skogsbruket påverkas negativt.

Risker för människors hälsa eller miljön			
Kan det antas att risker avseende något av nedanstående uppstår eller ökar vid ett genomförande av detaljplanen?	Ja	Osäker	Nej
Vatten och översvämningar			X
Geotekniska förhållanden			X
Olyckor			X
Miljöföroreningar och strålning			X
Buller			X
Övriga störningar			X
Trafik			X
Utomhusmiljö och klimat			X
Kommentar:	Ingen påverkan.		

Sammanfattning:

Ingen påverkan beräknas ske kopplat till risker för människors hälsa och miljö.

Miljökvalitetsnormer							
Följs miljökvalitetsnormerna för nedanstående i dagsläget och går det att anta att planen påverkar dessa?	Följs idag			Påverkan			
	Ja	Nej	Ej aktuellt	Positiv	Osäker	Negativ	Ingen påverkan
Utomhusluft	X						X
Kvantitativ status för grundvatten			X				X
Kemisk status för grundvatten			X				X
Ekologisk status för ytvatten		X					X
Kemisk status för ytvatten		X					X
Kommentar:	**Kvantitativ och kemisk status för grundvatten:** Eventuella grundvattenförekomster på platsen har ej statusklassats (närmsta statusklassning som gjorts är i Tjärstad på andra sidan Åsunden). **Ekologisk status för ytvatten:** Idag uppnår Åsunden god status (tillhör avrinningsområde för sydöstra delarna av planområdet) medan Järnlunden har otillfredsställande status (avrinningsområde för norra delarna av planområdet). Hallstadån har måttlig ekologisk status (avrinningsområde för västra delarna av planområdet). **Kemisk status för ytvatten:** Ingen av vattenförekomsterna som berörs av avrinningsområden från planområdet uppnår god status. Kemisk status påverkas till stor del av kvicksilver och bromerade difenyletrar, två ämnen som är vanligt förekommande i Sverige och finns nästan överallt.						

Sammanfattning:

Tre vattenförekomster berörs av planförslaget: Åsunden, Järnlunden och Hallstadån. Endast en av dessa uppnår god ekologisk status. På grund av planområdets storlek, mark med god infiltrationsförmåga samt naturligt förekommande våtmarker bedöms förutsättningarna vara goda inom området att ta hand om dagvatten på ett tillfredställande sätt innan vattnet når recipient. Detta innebär att om dagvattenhanteringen utreds och åtgärder genomförs inom planarbetet kommer det vara fullt möjligt att undvika en negativ påverkan på berörda miljökvalitetsnormer.

Övrigt		
Övriga faktorer som bör tas i åtanke	Påverkan	Ingen påverkan
Under byggprocessen	X	
Kumulativa effekter		X

Kommentar:	**Under byggprocessen:** Buller och luftföroreningar i form av damm under byggprocessen kan påverka närliggande områden negativt. Störningarna bedöms vara icke-bestående och bedöms därför inte vara av betydande negativ påverkan.

Sammanfattning:

Detaljplanen antas ge upphov till störningar under byggprocessen men dessa bedöms inte medföra en betydande påverkan.

Miljömål			
Kan det antas att något av nedanstående miljömål motverkas vid ett genomförande av detaljplanen?	Ja	Osäkert	Nej
Nationella miljömål			
Begränsad klimatpåverkan			X
Frisk luft			X
Bara naturlig försurning			X
Giftfri miljö			X
Skyddade ozonskikt			X
Säker strålmiljö (människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning)			X
Ingen övergödning			X
Levande sjöar och vattendrag			X
Grundvatten av god kvalitet			X
Myllrande våtmarker			X
Levande skogar			X
Ett rikt odlingslandskap			X
God bebyggd miljö			X
Ett rikt växt- och djurliv			X
Kommentar:	Ingen påverkan.		

Sammanfattning:

Detaljplanen antas inte motverka de nationella miljömålen.